

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

י"ס 20-10-23576 המבקשת והמבקש

בפניי : כבוד השופטת, סגנית הנשיא אלה מירז

בעניין : המבקשת

ובעניין : המבקש

שניהם ע"י ב"כ עו"ד טלי רונן

פסק דין

- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6
 - 7
 - 8
 - 9
 - 10
 - 11
 - 12
 - 13
 - 14
 - 15
 - 16
 - 17
 - 18
 - 19
 - 20
 - 21
 - 22
 - 23
 - 24
 - 25
1. המבקשים עותרים לאישור ומתן תוקף של פסק דין להסכם "הפרדת מגורים ושימוש בנכסים וכספים", אליו הגיעו במסגרת ההליך דנן ליישוב סכסוך, וזאת מבלי הצורך להתייבב מלפניי בית המשפט לשם כך. בנסיבות שהוצגו לפניי, מצאתי לנכון להיעתר לבקשת המבקשים, מן הנימוקים שלהלן.
2. בבסיס הבקשה מצוי מצבו הרפואי של המבקש, שמרותק לכיסא גלגלים, מתמודד עם שיתוק ברוב חלקי גופו, סיעודי ומוכר כנכה בשיעור 100%. בימים אלה עבר המבקש להתגורר בבית אבות סיעודי – "[...]". בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 9.2.21, הגישו המבקשים ביום 4.3.21 חוות דעת רפואית עדכנית מטעם ד"ר איזבלה גרינברג, מומחית בפסיכיאטריה, שנערכה לאחר עיון בחומר הרפואי וביקור-בית אצל המבקש.
3. חוות הדעת ממצה ומפורטת. עולה ממנה שהמבקש שירת את המדינה בגבורה כאיש צעיר. הצדדים נישאו בחודש אוגוסט 1974 והמבקש עבד שנים ארוכות ב[...]. בשנת 2000 חווה סדרה של אירועים מוחיים שהותירו אותו משותף בפלג הגוף התחתון, ומוגבל בפלג הגוף העליון. הוא איבד עוד את היכולת לדבר באופן תקין. יחסיו עם אשתו המבקשת ידעו מורדות וחוסר יציבות שנים ארוכות. המבקשת לקתה בסרטן בשנת 2015 והתקשתה להמשיך לסייע למבקש. העובד הסיעודי הותיק פרש מעבודתו.
4. בשנת 2020 חווה המבקש החמרה במצבו, ונמצא שאינו יכול לקבל מענה לצרכיו בבית. לפיכך בחר לעבור להתגורר ב"בית אבות [...]", תוך עריכת הסכם הפרדת מגורים שיבטיח את האינטרסים הכלכליים של הצדדים, ושמירה על עצמאותם.
5. ד"ר גרינברג סוקרת בחוות הדעת ארוכות את מצבו הרפואי של המבקש לעומקו. מכיוון שדיבורו אינו ברור, הוא מתקשר באמצעות כתיבה. היא מוצאת את תפיסת המציאות ואת השיפוט תקינים. יכולתו הקוגניטיבית תקינה. הוא מבין את משמעות חתימתו על מסמכים כגון צוואה והסכם הפרדת המגורים, ומודע להיקף נכסיו. מסקנתה היא שהמבקש כשיר לחתום על מסמכים משפטיים, הסכם וצוואה כאחד.
6. ההסכם - לטענת המבקשים, ההסכם בענייננו אינו עוסק בחלוקת רכוש, כי אם בהפרדת מגורים.
7. ב"הואיל" השלישי ציינו המבקשים שהחליטו להיפרד על דרך הפרדת מגורים, וכן שהגיעו להסכמות לשם הסדרת העניינים הכרוכים בפירוד ובהוצאותיהם; הוסכם שהמבקשת תישאר להתגורר בדירה ותישא בהוצאות אחזקתה. המבקש רשאי לבקר בדירה בהתאם למצבו, ללא לינה, למפגשים עם בני המשפחה;

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

י"ס 20-10-23576 המבקשת והמבקש

הכנסות המבקש הן שתשמשה למימון שהייתו בבית האבות, וככל ויזדקק למימון נוסף, יורשה למשוך מקרנות וקופות נזילות על שמו. הכנסות המבקשת ישמשו אותה לפי שיקול דעתה ולשם אחזקת הדירה; הצדדים מסכימים שלא תבוצע כל דיספוזיציה בזכויות ונכסים משותפים, לרבות קופ"ג, וזאת ללא תיאום מראש ובכתב. כמו כן הצדדים מוסיפים להחזיק בחשבונות משותפים והסדירו את השימוש בהם; עוד הסדירו את השימוש ברכב המבקש – "רכב נכה" – וההוצאות לגביו; לבסוף התחייבו המבקשים, בשים לב לאיסור להסדיר "הוראות צוואתיות" בהסכם, לערוך צוואות הדדיות בהיותם נשואים.

הפן המשפטי

8. **סעיף 3(ט) לחוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014**, קובע שבית המשפט רשאי לתת תוקף של פסק דין להסדר אליו הגיעו הצדדים במסגרת הליכי י"ס, בעניין שהוא מוסמך לדון בו.

9. **תקנה 43 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020**, מורה:

43. (א) הוגשה תובענה לאישור הסכם או לשינוי הסכם בענייני משפחה לפי סעיף 3(ג) לחוק, יסביר בית המשפט לבעלי הדין, לפני אישור ההסכם, את משמעות הוראות ההסכם, ויברר שהם מבינים את הוראותיו ואת תוצאותיו וערכו אותו בהסכמה חופשית; אם ההסכם בעניינו של קטין יאשרו בית המשפט לאחר שנוכח כי ההסכם הוא לטובת הקטין.
- (ב) ראה בית המשפט כי נבצר מבעל דין להתייצב לפניו, רשאי הוא לערוך את הבירור האמור בתקנת משנה (א) באמצעות בא כוחו או בדרך אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

10. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10.3.21, הוגש תצהיר מטעם המבקש ומטעם המבקשת. כל אחד מהצדדים אישר בתצהירו שההסכם הוקרא לו ושהוסברו לו השלכותיו. כמו כן אישרו המבקשים את חתימתם על ההסכם, ושובו על בקשתם לאשרו שלא בנוכחותם.

דיון והכרעה

11. מתקין התקנות סלל את דרך המלך לאישור הסכם, וזאת על דרך התייצבות הצדדים לפניו והנחת דעתו של היושב בדן שהצדדים חתמו על ההסכם מרצונם החופשי, מבינים את הוראותיו ומודעים להשלכותיו. אף על פי כן העניק לבית המשפט שיקול דעת לאשר הסכם שהובא בפניו מבלי שהצדדים לו התייצבו בבית המשפט, וכך מנסיבות מיוחדות שתרשמנה. מצאתי שנסיבות אלה מתקיימות בענייננו.

12. **ראשית**, המבקשים מיוצגים בדן, והשכילו להסדיר את הפרדת המגורים והשינויים הנובעים ממנה וממצבו של המבקש. הצדדים הסתייעו בבאת-כוחם להסדיר את יחסיהם בעקבות הפרדת המגורים, ונדמה שגם על מנת להסדיר את חלוקת רכושם לאחר פטירתם חו"ח. בנסיבות בהן צדדים להסכם מיוצגים, קל יותר להניח דעתו של בית המשפט שהצדדים חתמו על ההסכם מרצון, ללא סוג של כפייה או לחץ, והבינו את תוכנו ומשמעותו.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

י"ס 20-10-23576 המבקשת והמבקש

13. **שנית**, שוכנעתי שאין לעמוד על התייצבותו של המבקש בבית המשפט מפאת מצבו הרפואי. אין לקרוא תיגר על משמעות מצבו הרפואי של המבקש, כפי שעולה עוד מחוות דעתה של ד"ר גרינברג. אין לחלוק שהגעתו של המבקש לבית המשפט תהיה כרוכה באי-נעימות ממשית למבקש, בארגון הדרוש, והסתייעות בצד ג'.
 14. מהבקשה לא עולה מניעה להתייצבותה של המבקשת. יחד עם זאת, סבורני שאבחנה בין המבקש ובין המבקשת בסוגיית ההתייצבות, יכולה להביא לפגיעה בחוסנו של ההסכם. התייחסות בלתי שוויונית לצדדים בהקשר זה, עלולה להוות בעתיד פתח לערעור תוקפו של ההסכם. לפיכך גזרתי גזירה שווה בין הצדדים.
 15. **שלישית**, נדמה שההסכם הוא חוליה אחת מתוך "אגד" הסכמות אליהן השכילו הצדדים להקדים ולהגיע, שנועדו להסדיר את הפרדות הצדדים ומעבר המבקש לבית אבות, תוך שמירה על האינטרסים הכלכליים שלהם ושל ילדיהם. לצד ההסכם הסכימו הצדדים גם על עריכת צוואה הדדית. אין לחסום את דרכם במהלך המיטיב והחיוני אותו נקטו, על בסיס העדר התייצבות.
 16. **רביעית**, ראוי לציין שהמבקשים אינם עותרים לאשר את ההסכם מתוקף **חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973**. הסכמתם לעת זו וכפי שעולה מן ההסכם היא על הימנעות מדיספוזיציה בנכסיהם, שימוש מוסכם בהכנסותיהם, והסכמה על שימוש מוגבל בזכויות סוציאליות. ההסכם אינו מעגן הוראות הנוגעות לקניינם של הצדדים או חלוקתו במקרה של פרידה או בכלל, וכאמור אוסר שינוי במצבת הזכויות. כפי שהובהר לעיל, תקנה 43 לתקנות סדר הדין מעניקה לבית המשפט שיקול דעת לאשר הסכם ולתת לו תוקף של פסק דין, אף בהעדר הצדדים. הוראה דומה אינה קיימת בחוק יחסי ממון.
 17. נמצא שהנסיבות מצדיקות אפוא שימוש בשיקול דעתו של בית המשפט, לאשר את ההסכם מבלי לעמוד על התייצבות הצדדים (ר' עוד בשינויים המחויבים, פסק דינו של כבוד סגן הנשיא, השופט אסף זגורי, **י"ס 19-12-71567 פלונית ופלוני**, "נבו", מיום 26.3.20).
 18. אשר על כן, על בסיס גילם של הצדדים ומצבו הרפואי של המבקש, והן על בסיס תצהירי הצדדים ומכל הטעמים המנויים לעיל, נקבע כדלקמן:
 - א. אני מאשרת בזאת את ההסכם שנחתם על ידי הצדדים ביום 18.1.21 המסומן "א", ונותנת לו תוקף של פסק דין מתוקף סעיף 3(ג) **לחוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995**.
 - ב. המזכירות תסרוק כמוצג את ההסכם המסומן "א" שצורף לתיק ביום 19.1.21.
- המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.
- ניתן לפרסום בהשמטת פרטים אישיים.
- ניתן היום, י"ט אייר תשפ"א, 01 מאי 2021, בהעדר הצדדים.

אלה מירז, סגנית נשיא